

Valtuustoaloite

Puhe- ja läsnäolo-oikeuden sekä aloiteoikeuden myöntäminen nuorisovaltuustolle kaupunginvaltuuston kokouksissa

Joensuun nuorisovaltuustolla on tällä hetkellä puhe- ja läsnäolo-oikeus kaupungin lautakuntien ja jaostojen kokouksissa. Nuorisovaltuuston tekemät aloitteet kulkevat samaa reittiä kuin kuntalaisaloitteet, eivätkä välttämättä päädy valtuuston käsiteltäväksi. Lautakunnat ja jaostot ovat yksi väylä viestittää nuorten mielipidettä asioihin, mutta yksistään riittämätön keino osallistaa nuoria heitä koskevaan päätöksentekoon. Monissa kaupungeissa ja kunnissa nuorisovaltuustolla onkin lisäksi puhe- ja läsnäolo-oikeus sekä aloiteoikeus kaupungin-/kunnanvaltuuston kokouksissa.

Nuorisovaltuuston puhe- ja läsnäolo-oikeus kaupunginvaltuuston kokouksessa takaa nuorille mahdollisuuden ilmaista kantansa käsiteltäviin asioihin siten, että kaupunginvaltuusto kuulisi suoraan nuoria. Toisekseen aloiteoikeus mahdollistaa nuorisovaltuustolle saada aloitteensa kaupunginhallituksen valmisteltavaksi ja kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi.

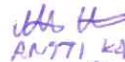
Puhe- ja läsnäolo-oikeuden sekä aloiteoikeuden myöntäminen ovat selvä osoitus halusta toimia kuntalain 26 §:n 2 momentin tarkoittamalla tavalla ja antaa nuorisovaltuustolle tosiasiallinen mahdollisuus vaikuttaa kaupungin päätöksentekoon lasten ja nuorten kannalta merkittävässä asioissa. Näiden oikeuksien antaminen nuorisovaltuustolle parantaisi entisestään nuorten vaikuttamismahdollisuuksia ja olisi omiaan lisäämään nuorten kiinnostusta politiikkaan.

Me allekirjoittaneet esitämme, että Joensuun nuorisovaltuustolle myönnetään puhe- ja läsnäolo-oikeus sekä aloiteoikeus kaupunginvaltuuston kokouksissa.

Joensuussa 17.12.2018

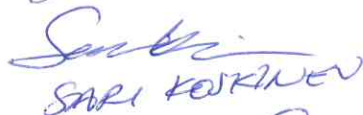
Teemu Huikuri

ANNI KAINULAINEN

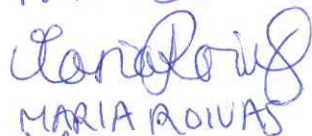

Oskari Korhonen

Hannale Antti

Emilia Osmala

SARI KOSKINEN

HANNA Sistani

MARIA ROUVAS

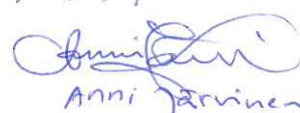

VILLE TAMMUNEN

Marthi Juntunen

Iiris Pääkkönen

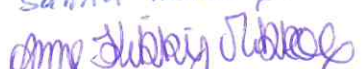

VILLE EERIKSSON

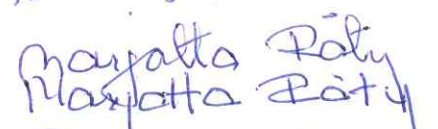

MARKO HAAKANA
Petteri Tolva
Petteri Tahvanainen

ANNI JÄRVINEN

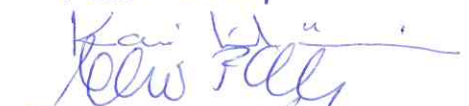

ANNI SAARIMAA

ALIA OANKKAISEN

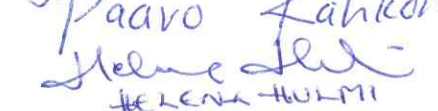

Sanna Heinonen

ANNE KIKKIS MIKKELI

Marjatta Päty

Päivi Eteläpää

Kai Kallio

Paavo Kahkonen

HELENA HULMI

Petteri Vuorjoki

Matti Ketonen

Kaupunginvaltuusto	§ 182	17.12.2018
Kaupunginhallitus	§ 200	13.05.2019
Kaupunginvaltuusto	§ 70	27.05.2019

Valtuutettu Teemu Huikurin ynnä muiden valtuustoaloite puhe- ja läsnäolo-oikeuden myöntämisestä nuorisovaltuustolle kaupunginvaltuuston kokouksiin

3711/00.02.00/2018

KV 17.12.2018 § 182

Valtuutettu Teemu Huikuri jätti 17.12.2018 valtuuston puheenjohtajalle valtuustoaloitteen puhe- ja läsnäolo-oikeuden myöntämisestä nuorisovaltuustolle kaupunginvaltuuston kokouksiin.

Valtuustoaloitteen olivat allekirjoittaneet myös Antti Kainulainen, Oskari Korhonen, Hannele Autti, Emilia Osmala, Sari Koskinen, Hanna Susitaival, Maria Roivas, Ville Toivanen, Martti Juntunen, Iiris Pääkkönen, Ville Elonheimo, Marko Haakana, Petteri Tahvanainen, Anni Järvinen, Antti Saarelainen, Alia Dannenberg, Sari Heinonen, Anne Kikkis Mikkola, Marjatta Rätty, Päivi Eteläpää, Kari Väkeväinen, Jouni Porokka, Paavo Kähkönen, Helena Hulmi, Petja Vuojärvi ja Matti Ketonen.

Päätös:

Lähetettiin kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Päätös:

KH 13.05.2019 § 200

Teemu Huikuri ja 26 muuta kaupunginvaltuutettua ovat tehneet 17.12.2018 valtuustoaloitteen jossa esitetään, että Joensuun nuorisovaltuustolle myönnetään puhe- ja läsnäolo-oikeus sekä aloiteoikeus kaupunginvaltuuston kokouksissa.

Valtuustolaitteen mukaan Joensuun nuorisovaltuustolle on tällä hetkellä puhe- ja läsnäolo-oikeus kaupungin lautakuntien ja jaostojen kokouksissa. Nuorisovaltuuston tekemät aloitteet kulkevat samaa reittiä kuin kuntalaisaloitteet, eivätkä välttämättä päädy valtuuston käsiteltäväksi. Lautakunnat ja jaostot ovat yksi väylä viestittää nuorten mielipidettä asioihin, mutta yksistään riittämätön keino osallistaa nuoria heitä koskevaan päätöksentekoon.

Nuorisovaltuuston puhe- ja läsnäolo-oikeus kaupunginvaltuuston kokouksessa takaa nuorille mahdollisuuden ilmaista kantansa käsiteltäviin asioihin siten, että kaupunginvaltuusto kuulisi suoraan nuoria. Toisekseen aloiteoikeus mahdollistaa nuorisovaltuustolle saada aloitteensa kaupunginhallituksen valmisteltavaksi ja kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi.

Puhe- ja läsnäolo-oikeuden sekä aloiteoikeuden myöntäminen ovat selvä osoitus halusta toimia kuntalain 26 §:n 2 momentin tarkoittamalla tavalla ja antaa nuorisovaltuustolle tosiasiallinen mahdollisuus vaikuttaa kaupungin päätöksentekoon lasten ja nuorten kannalta merkittävissä asioissa.

Vastaus valtuustoaloitteeseen:

Kuntalain 26 §:n mukaan nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi kunnanhallituksen on asetettava nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä ja huolehdittava sen toimintaedellytyksistä.

Nuorisovaltuustolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä kunnan asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen, opiskeluun, elinympäristöön, asumiseen tai liikkumiseen sekä muissakin asioissa, joiden nuorisovaltuusto arvioi olevan lasten ja nuorten kannalta merkittäviä. Nuorisovaltuusto tulee ottaa mukaan lasten ja nuorten osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen kunnassa.

Kuntalakiin on otettu vuorovaikutus- ja vaikuttamistoimielimiä koskevat säädökset. Tällä on pyritty siihen, että kuntalaista näkyisi kunnan toiminnan ja hallinnon kokonaisuus. Nuorisovaltuusto on yksi vaikuttamistoimielimistä. Vaikuttamistoimielimet ovat edustamansa ryhmän osallistumis- ja vaikuttamiskanavia. Ne eivät ole kunnan varsinaisia toimielimiä, joista säädetään kuntalain 30 §:ssä. Niiden tarkoituksena on olla edustamansa ryhmän kuulemis- ja vaikuttamiskanavia ja ne välittävät ryhmän näkemykset kunnan päätöksentekoon valmisteluvaiheessa.

Nuorisovaltuuston vaikuttamismahdollisuus kunnan toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan ulottuu kaikille kunnan toimialoille. Käytännössä nuorisovaltuustolle tulee antaa riittävästi tietoa niistä hankkeista, joilla arvioidaan olevan merkitystä säännöksessä mainittuihin asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen, opiskeluun, elinympäristöön, asumiseen ja liikkumiseen. Nuorisovaltuusto voi myös oma-aloitteisesti ottaa kantaa asioihin ja lausua sellaisista asioista, joiden se arvioi olevan lasten ja nuorten kannalta merkittäviä.

Joensuun kaupungin hallintosäännön 30 §:n mukaan kaupungissa on nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto, joiden kokoonpanosta, asettamisesta ja toimintaedellytyksistä päättää kaupunginhallitus.

Joensuussa nuorisovaltuustolla on ollut kaudesta 1999-2000 edustajansa lautakunnissa, johtokunnissa ja jaostoissa. Kyseinen menettely on ollut edistyksestä, koska nuorisovaltuuston edustajilla ei ole edustajia, vielä tänäkään päivänä, kuntien toimielimissä jokaisessa Suomen kunnassa. Joensuussa on katsottu, että menettely on perusteltua nuorisovaltuuston osalta, koska nuorisovaltuuston jäsenillä ei ikänsä puolesta ole mahdollista tulla valituksi kunnan toimielimiin ja näin ollen tätä kautta heidät voidaan osallistaa ja ottaa mukaan asioiden valmisteluun juuri kuntalain mukaisesti.

Vuoden 2019 alussa on nuorisovaltuusto valinnut edustajansa elinvoimajohtokuntaan, kaupunkirakennelautakuntaan, rakennus- ja ympäristölautakuntaan, hyvinvointilautakuntaan, seudulliseen joukkoliikennejaostoon, sivistys- ja vapaa-aikajaostoon ja kasvatusta ja opetusjaostoon. Joensuun kaupunginhallitus on käsitellyt edustajien nimeämistä kokouksessaan 11.2.2019 § 55.

Lisäksi nuorisovaltuusto organisoii ja järjestää mm. vähintään kerran nuorisovaltuuston toimikauden aikana päättäjätapaamisen, johon osallistuvat Joensuun kaupungin koulujen edustajat, kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen puheenjohtajisto, valtuustoryhmien edustajia, kaupunginjohtaja ja keskeisiä viranhaltijoita. Päättäjätapaamiset ovat tärkeitä kuulemisen ja vaikuttamisen kanavia.

Kuntalain 14 §:n mukaan kunnassa on valtuusto, joka vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa. Perustuslain 121 §:n mukaan kunnan hallinto perustuu kunnan asukkaiden itsehallintoon. Tämän on katsottu merkitsevän muun muassa sitä, että kunnan asukkaiden on valittava kunnan ylin toimielin, valtuusto ja että valtuustolla on yleinen toimivalta päättää kunnan asukkaiden yhteisistä asioista.

Valtuuston tehtävänä on käyttää kunnan päätösvaltaa. Valtuustokäsittelyssä on kyse asioiden päätöksentekovaiheesta. Nuorisovaltuuston edustajille ei ole perusteltua myöntää puhe- ja läsnäolo-oikeutta kaupunginvaltuuston kokouksiin, koska nuorisovaltuuston tehtävänä nuorison kuulemis- ja vaikuttamiskanavana on välittää nuorison näkemys kunnan päätöksentekoon valmisteluvaiheessa. Nuorisovaltuuston näkemykset tulevat selkeimmin kaupunginvaltuuston tietoon nuorisovaltuuston valmisteluvaiheen perusteltujen kannanottojen välityksellä. Yhdessä nuorisovaltuuston ja toimialojen kanssa tuleekin sen sijaan kehittää olemassa olevia ja uusia toimintatapoja, joiden kautta nuorisovaltuuston edustajat voidaan entistä paremmin ottaa mukaan asioiden valmisteluun mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Nuorisovaltuuston edustajat kävivät vierailmassa kaupungin johtoryhmässä 15.4.2019. Nuorisovaltuuston edustajat esittelivät toimintaansa ja lisäksi vierailun yhteydessä nostettiin erityisesti esille seuraavat kehitettävät asiat:

- nuorisovaltuuston huomioiminen valmistelussa
- tukihenkilöiden nimeäminen nuorisovaltuuston edustajille ohjaamaan ja opastamaan lautakuntatyöskentelyssä

Lisäksi on sovittu, että nuorisovaltuuston edustajat tulevat vieraillemaan valtuuston kokouksen alkuun elokuussa 2019.

Kuntalain 23 §:n mukaan kunnan asukkaalla sekä kunnassa toimivalla yhteisöllä ja säätiöllä on oikeus tehdä aloitteita kunnan toimintaa koskevissa asioissa. Säännöstä on tulkittu niin, että aloiteoikeus on kaikenikäisillä kunnan asukkailla. Nuorisovaltuustolla on jo nykyiselläänkin yhdenvertainen oikeus tehdä aloitteita, kuin muillakin kunnan asukkailla sekä kunnassa toimivilla yhteisöillä ja säätiöillä. Mikäli aloitteesta mainitusta asiasta päättäminen kuuluu kaupunginvaltuuston päätettäviin asioihin, aloite voi tätä kautta tulla myös kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi. Toisaalta kuntalaisaloitteisin annetut vastaukset tuodaan valtuuston tiedoksi vuosittain, vaikka kyseessä ei olisikaan aloite, joka olisi kuulunut valtuuston toimivaltaan. Ei ole tarkoituksenmukaista eikä tasapuolista, että valtuusto käsitelisi tiettyjä aloitteita kokouksissaan myös silloin, jos aloitteesta mainittu asia ei kuulu valtuuston päätösvaltaan.

Joensuun kaupungissa on kevään aikana valmisteltu hallinnon puolivälitarkastelun yhteydessä muutoksia voimassa olevaan hallintosääntöön. Muutoksia ei ole tulossa vaikuttamistoimielinten kohdalle, vaan

hallintosäännön määräykset pysyvät entisellään. Asiasta on käyty keskustelua myös valtuustoseminaarissa 26.4.2019.

6.5.2019 järjestettiin Joensuun Tiedepuistolla nuorten osallisuudesta elinvoimaa-työpaja. Tilaisuus oli tarkoitettu Ilomantsin kunnan, Kontiolahden kunnan ja Joensuun kaupungin johtaville viranhaltijoille, osallisuutta edistäville työntekijöille, nuorisovaltuustolle, luottamusjohdolle ja Siun soten nuorten kanssa työskenteleville. Tilaisuuden lopussa kirjattiin ylös konkreettisia kehittämissuhteita nuorten osallisuuteen. Joensuun kaupungin osalta kirjattiin mm. seuraavaa:

- kummivirkamiesten nimeäminen nuorisovaltuuston edustajille ohjaamaan ja opastamaan lautakuntatyöskentelyssä sekä nuorisovaltuuston edustajien lautakuntatyöskentelyn kehittäminen,
- nuorisovaltuuston, päättäjien ja viranhaltijoiden yhteiset teemoitetut kahvihetket ja
- nuorisovaltuuston edustajien vierailu kaupungin johtoryhmässä ja vaihtoehtoisesti viranhaltijoiden vierailu nuorisovaltuustossa

Yllä esitetyt kehittämissuhteet viedään käsiteltäväksi kaupungin johtoryhmään. Lisäksi nuorisovaltuuston edustajat ottavat yhteistyön kehittämisen esille elokuun valtuustovierailun yhteydessä.

Yllä selvitetyin perusteella ei ole tarkoituksenmukaista myöntää nuorisovaltuuston edustajille puhe- ja aloiteoikeutta kaupunginvaltuuston kokouksissa, koska tällä ei edistetä mahdollisuutta vaikuttaa kaupungin päätöksentekoon valmisteluvaiheessa. Sen sijaan nuorisovaltuusto tulee ottaa toimialoilla entistä varhaisemmassa vaiheessa mukaan asioiden valmisteluun asioissa, joissa nuorisovaltuustolle tulee luoda vaikutusmahdollisuudet kuntalain mukaisesti. Lisäksi etsitään yhdessä nuorisovaltuuston kanssa myös uudenlaisia toimitapoja, joiden avulla edistetään yhteistyötä viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden välillä. Läsnaolo-oikeuden osalta todetaan vielä lopuksi, että valtuuston kokoukset ovat avoimia kaikille kuntalaisille. Lisäksi kokoukset videoidaan ja ne ovat nähtävillä Joensuun kaupungin kotisivuilla.

Valmistelija: Hallintopalvelut

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:

Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää

merkitä edellä olevan vastauksena valtuutettu Teemu Huikurin ynnä muiden valtuustoaloitteeseen ja todeta aloitteen loppuun käsittelyksi.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Osmo Kokko saapui kokoukseen asian käsittelyn aikana.

KV 27.05.2019 § 70

Ehdotus:

Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää

merkitä edellä olevan vastauksena valtuutettu Teemu Huikurin ynnä muiden valtuustoaloitteeseen ja todeta aloitteen loppuun käsittelyksi.

Keskustelu:

Asiassa käytiin keskustelu, jossa yksi valtuutettua käytti puheenvuoron.

Keskustelussa ei tehty päätösehdotuksesta poikkeavia esityksiä.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.